

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 2½ pšeničnih kg, celoletno 30 pk. V aprilu 1922 računamo pk po 4 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 60 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Letnik V., šte. 15.

Četrtekova številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetško-delavske zveze.

Stane letno 7½ pk = 28-80 din., mesečno 0-60 pk = 2-40 din. (V aprilu 1922 velja 1 pk 4 din.)

PRVI MAJ!

Črna strankini odbor je skupno z Glavnim delavskim savezom Jugoslavije izdal komunistično manifestacijo na dan 1. maja. Manifest, ki ga tukaj priobčujemo. Manifest je bil sestavljen pred začetkom konference vseh treh internacional v Berlinu, zato je umljivo, da ni manifest ves tak, kakor bi bil, če bi berlinski sklepi bili ob tistem času znani.

Delavcem in delavkam, socialističnim in delavskim organizacijam v Jugoslaviji!

Sodrugji in sodružice!

Tudi letos bo mednarodni proletarijat proslavil svoj dan

Prvi maj

s splošnim delopustom.

Pričakuje ga v izredno težkih razmerah.

Po silnem revolucionarnem valovanju, ki je po vojni objel vse države s kapitalistično kulturo, se je ojačila reakcija in kontrarevolucija, ki trajata, žal, še vedno. Delavski razred je bil povsod nazaj potisnjen, njegove politične pravice se razvijajo, njegovi uspehi se vedno bolj krčijo. Po vseh deželah se delavski razred nahaja v obrambi, neprestano napadan od meščanske reakcije.

Ni čudo, če je v naši državi tudi tako. Izkoriščajoč pogrešno taktiko komunistov, kateri so potegnili velik del delavskega gibanja v svoje roke, je buržoazija nad tem delom odnesla majhno zmago.

Toda naskočila je takoj delavsko gibanje kot celota, ves delavski razred, njegove organizacije vseh vrst. Po zloglasnem zakonu o zaščiti države ne samo da je izvršila celo verigo surovih političnih nasilstev, kakor je ukinjenje političnih mandatov, zabrana tiska, postavitvev komunistične stranke izven zakona, temveč je udarila tudi na temelino delavsko pravo, pravo organiziranja in borbe. Zelo velikemu številu delavcev je s tem odvzeta pravica stajanja. Delavec je prisiljen milosti in samovolji svojih delodajalcev, ko nima pravice da z ustavitvijo dela brani svoje delovne pogoje. Zle posledice izjemnega zakona proti delavskemu razredu, zakona, katerega strogost se povsod zlorablja in pretvarja v čisto navadno samovoljo malih in velikih oblastnih organov, te zle posledice je čutil delavski razred do danes prav dobro. Teror buržoazije in njenih oblastnih organov v velikem delu države onemogoča delavstvu vsako organiziranje, a vsi tisti, ki so kolikaj odvisni od vlade in javnih organov, ne samo delavci, temveč tudi prav mnogi nad njimi, so padli v največjo socialno bedo.

Slabotna odpornost delavskega razreda je posledica nedvomljivega poraza, ki je demoraliziral mnogo delavcev in jih po neki dobi navpih upanju pahnil v razočaranje. Slabotna odpornost delavskega razreda se povečuje z žalostnim dejstvom razcepljenosti, ki še vedno traja in ki jo po nekih državah — pa tudi pri nas — komunisti, še podpirajo.

Ker nima jugoslovanska buržoazija proti sebi nobenega razrednega nasprotnika, katerega bi se bala, se je udala popolnemu razrednemu pirovanju. Njene klike se bijejo za oblast in zastrupljajo javno življenje s svojo nemoralno, spravljajoč s tem v nevarnost z muko doseženo zedinjenje jugoslovanskih plemen v eno državo. O upoštevanju demokratskih načel proti »nižjim« razredom in proti narodnim manjšinam pa ni niti govora.

V financah je zavladal največji kaos, ker se vsi bogatejši sloji varujejo plačevanja davkov, ko se ogromna denarna bremena navaljujejo potom carin in drugih posrednih davkov na mase siromašnih konsumentov.

Nezaslišana draginja, ki ji ni videti konca, nas davi bolj in bolj.

Ko v tem kaosu svatuje mlada jugoslovanska buržoazija, ko se bogate ne višji sloji, ko se vrši naglo gromadenje kapitala ob propadanju srednjih slojev, propadajo vse javne ustanove in predvsem državne ustanove. To se godi zlasti s prometom in rudniki.

Socialna politika je popolnoma mrtva. Osemurnik je za največje število delavcev že ukinjen in se ponovno oživlja dvanajesturni in celo šestnajesturni delavnik. Zavržena in neurejena agrarna politika je upropastila v velikem delu države poljedelstvo in maso kmetijskega proletariata, in ga dovela v stanje popolne propasti in gladi.

Toda za razred, sposoben za življenje in borbo, kakor je proletarski, so tre-

Š-k.

Slike z dežele.

Iz R-ske vasi se je stari Jaka odpravil na božjo pot v Rim. Rim je sveto mesto, ker tam stanuje papež, papež pa je zato sveti oče, ker stanuje v svetem mestu. To je pač razumljivo, torci — »štima«. In kadar se je Jaka vračal v R-sko vas, so pobožni vaščani mislili, da nese seboj vsaj en kos svetega očeta za spomin. Že se je bližal domači vasi. Zvonovi so zvonili in naproti so mu šli — Orli. Marijine device, Tretji red itd. Sprevod sicer ni vodil sam gospod župnik, (ker ni bil plačan) pač pa je poslal mežnarja s pluvialom, katerega so obesili Jaketu čez rame in ga v slavnem sprevodu privlekli do cerkve, kjer je gospod župnik daroval sv. mašo na čast vračajočemu se iz svetega mesta. Neverjetno?..

Tolažitev v nesreči.

Iz X... je odhajal kaplan, ki je imenitno znal kmete držati na uzdi. No bil je pravi junak teva. In vendar so ga ljudje visoko častili... Z jokom, sipanjem

cvetlic, pokanjem možnarjev, zvonjenjem so spremljali kaplana na novo masno farno. Pri slavnostnem sprevodu se je zgodila nesreča. Konj enega jahajočega Orla je sunil dvanajestletnega dečka tako, da je fantek nezavesten obležal. Dečka so odnesli do bližnje hiše, (za zdravnika se itak ni mudilo) spreved se pa je valil naprej — za kaplanom, nikogar ni skrbelo, ali je fant še živ, možnarji pa so pokali — Marijine device so jokale in molile (za kaplanom)... Čez tri dni so dobili starši ponesrečenega otroka pismo od gospoda kaplana — sedaj župnika — češ, da je slišal kaj da se je fantu prišlo; obžaloval je otroka in naznanil, da je takoj za fanta molil in bral sv. mašo. Otroku manjka pol ušesa in na to uho ne sliši, starši pa so le srečni, da so gosp. brali sv. mašo...

Tip značaja.

Mladi Z... je sicer še golobrad, vendar pa že gospodar lastnega posestva. Ker je posejal dva (zimski) gospodarstva tečaja, si je domišljeval, da le on vse najbolje ve in da ima le on v vasi prvo in

zadnjo besedo. Z vsakim, ki se mu upa nasprotovati, se skrega. Ozmerja ga z oslom in — konečno le ostane zmagovalac. Enkrat je ozmerjal tudi mladega učitelja, češ da nič ne razume, da je zastoni trgati hlače v šoli itd. G. učitelj je izvajal posledice in je Z... tožil. Vsi so Z... svetovali, naj prosi učitelja za oprostitev in si tako prepriča — sodno obsodbo. »Kaj — jaz, jaz da bi prosil? To me še premalo poznate! Raiši grem v kriminal; jaz se nič ne bojim. Bodete videli, kako ga bom »zrihtal«. Ako ne bo on mene prosil oprostitev, ga še ob kruhu spravim, imam priče, da je govoril proti veri in državi...« Zjutraj pa je stal s klobukom v roki pred učiteljem. »Gospod učitelj, prosim, oprostite mi, veste — bil sem pijan, in ako ga imam malo pod kapo, ne vem, kaj govorim. Odločil sem se, Vas tako dolgo prositi, da mi oprostite...« In g. učitelj je odpustil... Z... pa je šel naravnost v gostilno. »Ali ste ga videli? Kar zvižgal se je, ko sem mu rekel, kaj vem in ko sem mu rekel: »Ali vstavite obravnavo ali boste pa šli s trebuhom za kruhom«, ie bilo konec obravnave, ker

nadni porazi in neuspehi so mo dobra šola, v kateri se pridobivajo izkušnje in se črpa sila za nov boj. Delavstvo uvideva že povsod, da mora izločiti zlo v lastni hiši, da mora pregnati sektarstvo, da mora ustvariti svoje razredno edinstvo. Izkušnja je poučila tudi ruske boljševike, da se komunizem ne da izvesti s silo tam, kjer niso ne ljudje ne način proizvodnje zanjga dovoljno razviti. Osvobodivši se anarhistične zablode o vsemoči sile in praznega revolucionarnega frazerstva, so boljševiki širom odprli vrata razvitku kapitalizma v Rusiji. Ves svetovni kapitalizem se pripravlja, da se neusmiljeno vrže na izplenitev izgajene, gospodarsko desorganizirane, v terorju zadavljene Rusije. Gladnim ruskim delavcem in kmetom pripravljajo okove, ki naj bi jih okovali za veke. V silno nevarnem položaju, ne samo za rusko revolucijo in rusko delovno ljudstvo, temveč tudi za sedanost in bodočnost svetovnega proletarijata, so se morali osvetiti tudi fanatični sektarji, ruski boljševiki. Tudi oni uvidevajo, da je bil od njihovih pogrškov najtežji v razbijanju strokovnega in političnega edinstva delavskega razreda, v zanešenih strupene klevete kot bojnega orožja in otvoritvi bratomornega boja v delavskem razredu. Ker, kdo more danes ubraniti Rusijo in rusko gladujočo delavsko ljudstvo strašnega kolonialnega jarma, ko je vesoljni proletarijat ves razbit in nesposoben, da bi vršil pritisk na zunanjo politiko svojih vlad? Ko so se znašli pred grobom, katerega so drugemu kopali, pa sami sebi izkopali, so začeli danes tudi ruski boljševiki iskati stika s socialističnim gibanjem in s sindikalno internacionalo v Amsterdamu.

Socialistično delavstvo mora z radošjo pozdraviti ta proces ofresanja sektarskih zablod. Bolj nego kdo mora pozdraviti težnjo za ustvaritev edinstvene razredne proletarske fronte. Zato mora tega Prvega maja stopiti na čelo vseh naših zahtev zahteva, da se upostavi mednarodno edinstvo delavskega razreda, da se ustavi bratomorni boj.

Pripravljajoč se po težkih žrtvah in osvobojenju od vseh zablod na vzajemni razredni boj, moramo odločno vstati proti oživiljanju militarizma in nacionalističnega šovinizma, proti sejanju sovra-

mu nočem kruha vzeti. ... Takih značajev imamo še precej med nami.

Ljudsko zdravljenje.

Kakor se pri nas še vedno zvoni proti toči, tako se uganjajo še vedno razne coprnice, posebno na deželi. Ne glede na zdravljenje najrazličnejših bolezni z molitvami in lurško vodo, zagovarjanjem itd. se gode še stvari, ki bi se jim pametni človek do grla nasmejal, ako bi ne bile tako — žalostne. Stara Mačketova je zbolela. Bolelo jo je v prsih. Poklicani vaški ženski svet je razsodil: »To je dva in devedeseta jetika« (Na deželi poznajo namreč devet in devedeset »sort« jetike). Zaklali so psa in v še gorko kožo so zavili Mačketovo. Tako je morala ležati tri dni in tri noči. To je najboljšo sredstvo. In pomagalo je — Mačketovi v grob.

Drugi slučaj: Botičevim je zbolel šest mesecev star otrok — bil je »božjasten«. Vaške »zdravnice« so takoj vedele svet. Oče mora z rožnim vencem na vratu trikrat oblesti po kolenih otrokovo posteljo in otrok takoj ozdravi. Botič je bil predobro oče, da bi otroku ne pomagal, posebno ker pri tem zdravnik nič ne stane. — Še isti dan je otrok umrl.

štva med narode, sovraštva, ki nas je dovedlo do strašne svetovne vojne. Mi hočemo mirno revizijo nasilnih mirovnihih pogodb, mi iščemo mir med narodi in obče razoroženje na kopnem in na vodi.

Samovoljni reakciji moramo Prvega maja pokazati neodoljiv odpor. Mi hočemo ukinjenje izjemnega zakona o zaščiti države, najširše politične svobode, zlasti pa nezadržano in neomejeno pravo delavske koalicije, organiziranja in borbe.

Nasproti politiki brezkontrolne eksploatacije moramo ostro povzdigniti glas za široke socialne reforme, za brezpogojni osemurnik, za vsestransko zaščito in varstvo delavstva, za pravilno agrarno reformo brez obzira na narodnosti, za odločno borbo proti draginji, za kulturno povzdigo ljudskih mas.

V teh bojih hočemo stvoriti eno samo vojsko z vsemi našimi brati in sestrami širom vsega sveta.

V teh bojih se osnuje naše razredno edinstvo. V teh bojih pokaže svojo silo veliki izkoriščani delovni narod, ki bo s svojim bojem zlomiti okove izkoriščanja in zgraditi novo družbo, družbo socialistično.

Sodrug in sodružice!

Glavni delavski savez Jugoslavije in glavni odbor Socialistične stranke Jugoslavije pozivata vas, da letošnji Prvi majnik proslavite z

ustavitvijo dela

in da ga po krajevnih prilikah pretvorite v silno manifestacijo moči, discipline in zavednosti socialističnega in organiziranega delavstva.

Na delo, sodrug in sodružice! Razvijte močno agitacijo po mestih in selih, po deželi in po delavnicah. Naj na dan Prvega maja po vaši volji miruje delo, naj se nadaleč raznesejo vaše zahteve, naj se širom sveta začuje vaš glas:

Dol politična in socialna reakcija!

Živel mednarodni mir!

Živelo mednarodno edinstvo proletariata!

Živel mednarodni socializem!

Živel Prvi maj!

Glavni odbor Socialistične stranke Jugoslavije. — Glavni delavski savez Jugoslavije.

37.000.000 LJUDI UMIRA V SOVJETSKI RUSIJI.

V Ameriki kurijo stroje s koruzo, kopice žita gnijejo v skladiščih, evropska mesta se potapljajo v alkoholu in veseljačenje ... v širnih stepah Rusije pa čaka 37.000.000 ljudi na smrt od lakote.

Solnčna žoga je izsušila rusko zemljo in uničila žitne kleti v zemlji, požgala travnike in zelišča. Ljudstvo je pojedlo zadnjo živino in poslednjo bilko in sedaj umira ... Ruske matere rotijo v zadnjem obupu evropsko in ameriško ljudstvo, da reši vsaj njih otroke, same pa se udajajo v strašno usodo smrti.

37.000.000 ljudi strada, od katerih pretežno 19.000.000 neposredna smrt, če se v zadnjem hipu vse človeštvo ne zave svoje najsvetejše dolžnosti do sobratov. Dr. Nansen, ki vodi v Rusiji prehranjevalno akcijo Zvezde rdečih križev, je v septembru leta 1921. prosil evropske vlade za posojilo v znesku 5.000.000 funtov šterlingov (okoli 7 milijard naših kron). Ta znesek bi zadostoval, da se prežene belo ženo s povoljških poljan. Toda Evropa je bila gluha, tista Evropa, v kateri je samo Anglija izdala 20.000.000 funtov šterlingov za blokado Rusije, tista Evro-

pa, v kateri je samo mala Slovenija popila v enem letu eno tretjino zahtevane vsote.

Čas hiti in vsako uro se množe grobovi ob Volgi. V dvanaesti uri so vendar pričela razna humanitarna društva zbirati prispevke za pomoč Rusiji. Na nas je, da kolikor je to mogoče, zberemo s sebe greh brezbrčnosti in trdosrčnosti. Obračamo se zato na vse ljudi, ki bivajo v Sloveniji, da prispevajo za ruske ljudi, ki gladi umirajo. Ljudje pomagajte ljudem! Slovenci pomagajte otrokom, staršem in vdovam tistih milijonov ruskih vojakov, ki so s hekatombami svoje krvi v Karpatih gradili temelje vaše svobode. Kristjani, usmilite se kristjanov! Kmetje in delavci, prihitite na pomoč kmetom in delavcem.

Odbor za pomoč gladujočim v Rusi

(Vsem našim krajevnim organizacijam smo že večkrat sporočili in tudi danes sporočamo, naj pošiljajo prispevke kakor doslej našemu uredništvu ali pa tajništvu stranke, poštne predal 168 v Ljubljani. Na strahovito lakoto v Rusiji smo opozarjali že lansko leto. Naša stranka je bila prva, ki je pričela zbirati denarne prispevke. Šele po več mesecih se je mogel na vzpodbudo akad. soc. ped. krožka v Ljubljani sestaviti medstrankarski odbor, v katerem je tudi naš zastopnik. Le ta je izjavil, da se pridružuje akciji za pomoč Rusiji, da pa bo stranka pošiljala prispevke kakor doslej, namreč preko amsterdamske internacionale. — Opomba ured.).

Smrad iz ljubljanskega gledališča.

Iz ljubljanskega gledališča so začetkom lanske jeseni odpeljali brez nakaznice 12 vreč premoga za ljubico g. upravnika. Vrtar je pa branil, kakor je že tudi prej večkrat skušal preprečiti razne nerednosti. Seveda, revež ni poznal še kapitalistične morale, po kateri je delavec tat, če vzame svojemu gospodarju pol žemlje, gospod pa ni tat, če vzame narodu (niegovemu gledališču) 12 vreč premoga. On ni tat, vršil je le krščansko delo usmiljenja, ko je revici poskrbel primerno toploto. To ni tatvina, to tudi ni poneverba, sploh nič napačnega, visoki gospodje sploh ne morejo delati nič napačnega — pač pa delaš nekaj strašno napačnega ti, če tem gospodom pri njih delih usmiljenja nagajaš s svojo radovednostjo. Kaj te briga, kam gre premog, kadar gre za gospodovo ljubico, ti le glej, da kak delavec ne odnese premoga v žepu. Tisti, ki je branil, je zaprt že od 20. novembra, krivec pa je še zmerom svoboden. Namesto pohvale in nagrade so reveža, gledališkega vrtarja, spodili iz službe in z ženo vred zaprli ter še danes »stanujejo« na magistratu s tatovi in potepuhi skupaj.

Tako smo pisali v »Napreju« 8. aprila, mesec dni prej, 9. marca, smo pa pisali v uvodniku »Življenje je resno« proti ubogim igralkam, ker so se kujale, da jih v gledališču zebe. Zamerili smo revicam, da si ne znajo izbojevati zadostne kurjave! Še danes jim zamerimo, kajti prav vse so vedele, da se kurijo z gledališkim premogom zasebne sobe ljubice, pa niso poskrbele, da bi se to preprečilo in kaznovalo, rajši so trpele v mrazu, nego da bi možato nastopile za resnico. Dokler bodo igralke imele tako malo korajže, kdaj postanejo korajžne druge žene?

Zdaj pride pa najlepše!

Ubogeim vratarju niso mogli seveda nikake krivde dokazati, zato bi ga morali iz preiskovalnega zapora izpustiti, vrtni bi se moral nazaj v gledališče. Toda v njegovem stanovanju je že drug človek, ki najbrž ni tako siten, kadar gre kaj iz gledališča. Kam zdaj s prejšnjim vratarjem? Izgnali ga bomo, saj ni naš državljan. Idrnja spada hvala bogu pod Italijo! Da je optiral za Jugoslavijo, to nič ne de, ko ga spravimo na laško mejo, ga bodo Italijani itak takoj zaprli, ker ga imajo na piki zaradi jugoslovanstva, namesto v laško armado je odpeljal 32 idrijskih fantov čez hribe na slovensko stran: na koroški fronti so branili Jugoslavijo! Kaj takega Italijani ne pozabijo, ne bodo ga izpustili izlepa, pa bomo imeli lep mir pred njim.

Tako so računali. Vendar so se našli v Ljubljani tudi taki, ki se jim je zdelo to ravnanje umazano. Pomagali so vratarju, da ga niso izgnali, tudi hrano so mu malo izboljšali v odgonskem zaporu, seveda le v denarju: g. Pirh dobiva zanj in za ženo po 30 kron na dan, za druge potepuhe dobiva samo po 20 K, brez razlike, ali so mladi ali stari, moški ali ženske, kakor lepo skupaj leže, tako tudi skupaj jedo — samo za vratarja in njegovo ženo dobiva g. Pirh več, da jima daje priboljšek. Če jima ga res daje, ne vemo, zato so na magistratu uradniki, plačani zato, da pazijo na red. Vemo samo to, da gospa Pirhova ni hotela uslišati prošnje in dajati 60 K v denarju, da bi vratar in njegova žena sama skrbela za svojo prehrano. Slišali smo tudi, da se je g. Pirh hvalil, da si je prej, ko je imel za vsako osebo samo po 20 krajcarjev na dan, prihranil osem tisočakov. Če je to res, imenujemo to »prihranjenje« latvino, kajti prihranil si je tisto, kar je od ust odtrgaval drugim, ne sebi! Sicer se pa na njem pozna, da si ni utraval, posebno pri pijači ne. Mož je rad dobre volje, kaj bi ne? Tudi dovtype si zna lepe izmišljevati. Če se mu reveži pritožujejo, da jih grizejo uši pravi, da so uši mnogo boljše nego bolhe, ker so tako krotke — bolhe pa skačejo, te so bolj divje...

Dragi čitatelji! Iz vsega tega vidite, da se ima bivši gledališki vratar še precej dobro. Samo ljubljanski župan je tako nevoščljiv, da mu tega ne privošči. Pirhova hčerka je namreč prišla 11. aprila z županovim naročilom, da morata do nedelje — izseliti se iz odgonskega zapora.

Od 20. novembra do srede aprila trpita dva človeka — pa še zdaj ne dobita nobenega odloka, niti zakaj sta bila zaprta, niti da sta nedolžna, niti da sta kazneni že presedela, sploh ničesar. Kakor so ju iz justične palače gnali na magistrat brez vsake sodbe, tako ju hočejo zdaj iz odgonskih zaporov spraviti na svobodo tudi brez sodbe, kakor da bi šlo res samo za odpoved stanovanja. Morebiti bosta iz zapora še s silo izgnana!

Ali se ne zdi vsakemu mislečemu človeku, da tu nekaj ni v redu? Da mora biti vzrok, zakaj postopajo tako tajnostno?

Župan ima u. pr. popolnoma prav, če ne trpi takih ljudi na magistratu. Občinarji so ga izvolili zato, da skrbi zanje, posebno da pazi, kam gredo davki, ki jih tako težko plačujejo. Nikakor ni prav, če gre vsak dan 60 K za dva potepuha, ki nista potepuha. Ven z njima! Samo še malo dalje je treba iti. Tudi dozdaj izplačani denar bo morala občina dobiti nazaj — od koga? Og. uradniki, plačani ste zato, da najdete krivca! Ne čakajte, da naredi vse vaše delo proletarski časopis,

čigar dolžnost je samo povedati, kaj si misli poštena javnost. Pa nikar se ne skrivajte za strah pred večjimi gospodi! Večji in naivejši gospodje ne bodo mogli prav nič škodovati tistemu, ki bo storil svojo dolžnost.

Da bo vaše delo olajšano, vam povemo, kaj si misli javno mnenje: smrad se razširja iz ljubljanskega gledališča. Tam najdete vir. Poiščite ga, primite ga, odstranite ga! Potem boste imeli tam prostor tudi za vratarja, da mu popravite krivico, ki se mu je zgodila!

Tedenski pregled.

Ljubljana, dne 11. aprila 1922.

Zedinjene države ameriške so odločno izpovedale, da se genovske gospodarske konference pod nobenim pogojem ne udeležijo, ker Evropi ne zaupajo. Sicer je imel angleški ministrski predsednik pri otvoritvi genovske konference blesteč govor, s katerim je pozival Ameriko, da bi se lotila evropskega obnavljanja. Dejal je: »Svoj čas je odplul iz Genove Kolumb, da odkrije Ameriko, sedaj pa bodo odhajale iz Genove vesti, da odkrijejo Ameriki Evropo.« Vse kaže, da si Amerika teh besed ne bo vzela posebno k srcu.

Poleg različnih razorožitvenih komedij, ki so bile le pesek v oči, so Zedinjene države ameriške končno le sklenile, da znižajo število moštva pri mornarici za 30.000 mož. Ako pomislimo na ogromno brodogradnjo, ki ga imajo Zedinjene države, moramo reči, da je ta razorožitev vseeno premajhna.

Anglija je obsodila voditelja indijskih upornikov, Ghandija, na šest let ječe. Ta je pred obsodbo podal dolgo izjavo ter dejal, da prevzema popolno odgovornost za vsa svoja dejanja. Njegov program ni bil nasilen. Vest o njegovem govoru se je bliskoma razširila po vsej Indiji in vse kaže, da bodo imeli Angleži z Ghandijem še mnogo opraviti, če ga skrivoma ne odpravijo. V tem drugem slučaju pa stvar zopet ne bo rešena, ker odpor Indijcev proti Angliji raste.

Včeraj je bila na slovesen način otvorjena mednarodna gospodarska konferenca v Genovi. Amerika se vabilu k aktivni udeležbi ni odzvala, njen delegat bo prisostvoval konferenci le kot opazovalec. Turčije pa niso povabili, ker jim je zrastle čez glavo in si je znala uveljaviti svoje zahteve preko mirovne pogodbe. Pred pravo konferenco se je vršila predkonferenca velike antante, h kateri male antante niso povabili, češ, da ta ni sodelovala, ko so se razpošiljala vabila. Zastopniki male antante pa so imeli s svoje strani posvetovanje, kateremu pa je prisostvoval zastopnik velike antante. Pozdravni govor pri otvoritvi konference je imel angleški ministrski predsednik Lloyd George, ki je predlagal za predsednika konference italijanskega ministrskega predsednika De Facta. Nato je imel ta otvoritveni govor, na kar je govoril zopet angleški ministrski predsednik, za njim pa francoski minister Barthou, nemški zastopnik dr. Wirth, končno pa v imenu ruske delegacije ljudski poverjenik Čičerin. Splošno mnenje je bilo, da se bo takoj na prvi seji pokazalo, ali bo imela konferenca uspeh, ali ne. Če se na prvi seji ne doseže sporazumno sodelovanje, bo vsa konferenca brez pomena. To prorokovanje se zna uresničiti. Takoj pri prvi seji so se spopadli Rusi in Francozi glede razorožitve. Francozi ne

marajo, da bi se na konferenci govorilo o razoroževanju, češ, da tudi na carneški konferenci ni bilo o tem govora. Rusi pa zahtevajo, da se najprej kaj ukrene glede razorožitve, sicer je nemogoče vzpostaviti zdrave gospodarske odnose v Evropi. Prerekanje je bilo tako burno, da je moral predsednik sejo zaključiti. Ruski zastopnik je govoril med drugim tudi o odnosih sovjetske Rusije do Jugoslavije in je izjavil, da se sovjetska Rusija ne bo vmešavala v notranje zadeve tujih držav, obžaluje pa, da je dala Jugoslavija zavetišče reakcionarjem. Genovska gospodarska konferenca si je delo že razdelila, in sicer posluje v osmih komisijah, ki bodo imele opraviti s finančnimi gospodarskimi, pravnimi, prometnimi in drugimi vprašanji. Konferenca je največja, kar jih pozna svetovna zgodovina.

V Berlinu se je zaključila mednarodna socialistična konferenca, ki je sklenila, da se sestavi devetčlanski organizacijski odbor, ki naj izvrši priprave za konferenco vseh treh internacional. Dalje je sklenila, da z ozirom na genovsko konferenco nastopi proletarijat skupno in naj 1. maja prireja veličastne manifestacije.

Nemčija je te dni odgovorila na noto reparacijske komisije. Izjavila je, da nikakor ne more zadostiti svojim obveznostim, ako ji zavezniki ne dovolijo zunanega posojila.

Parlamentarno življenje v Belgradu se vrši po odsekih. Zakonodajni odsek je včeraj razpravljal o državnem svetu in upravnih sodiščih, katerih naj bi bilo 6, in sicer za Slovenijo v Celju. Finančni odbor bi se imel baviti z dvanajstinami za maj in junij, pa je bila seja nesklepčna.

Finančni minister zahteva, da se razpiše novo notranje posojilo potom državne loterije. Posojilo se ima uporabiti za izboljšanje prometa. V živem spominu nam je še zadnje investicijsko posojilo, ki bi se tudi imelo uporabiti za izboljšanje prometa, pa nihče ne ve, kam je šel tisti denar. Zato si od posojila ne pričakujemo kaj prida.

Po Sloveniji se mnogo govori, da se povrne dr. Šusteršič. V zvezi s tem se razširjajo tudi različne kombinacije o njegovem zopetnem nastopu na političnem polju. Pravijo, da bo imel njegov povratek za posledico razkol v klerikalni stranki.

Politične vesti.

+ Prometno ministrstvo se je zganilo. Mi smo že opetovano opozarjali na bližnji gospodarski polom, če ne bo pričelo prometno ministrstvo s temeljitimi remedurami. Sedaj nam poročajo iz Belgrada, da bo prispelo v najkrajšem času iz Madžarske 600 lokomotiv, ki so jih tam popravljali. Ker so pričeli gospodje pri prometnem ministertvu pri lokomotivah, upamo, da ne bodo pri teh obstali, temveč pričeli s temeljitimi remedurami tudi pri železničarjih, ki obupujejo strgani in se stradani.

+ Pred porazom v Rapallu. Iz Belgrada poročajo o poteku konference v Rapallu v tonu, iz katerega moremo sklepati na poraz. Naš minister Ninčič je dožgal, da je bila spomenica Hrvaškega bloka predana laškim oblastim in da nam bo zelo škodovala. Poleg tega je pa tudi že zbolel ministrski predsednik Pašić, katerega dolže že tudi njegovi prijatelji.

da je zbolel samo zaradi tega, da naprtil blamažo dr. Ninčiču.

+ **Pred novimi nemiri na Reki.** Iz Reke poročajo, da se fašisti že zopet pripravljajo za orgije, s katerimi bodo pričeli med reškimi prebivalstvom v najkrajšem času. Skrajni čas bi že bil, da bi postala belgrajska vlada vendar že enkrat odločna in da bi se potegnila za jugoslovanske državljane. Toda ona pušča nalašč Reko laškim fašistom in posveča vso svojo pozornost rokovnjaški Albaniji. Tako veli baje ukaz iz Pariza.

+ **Potek genovske konference.** Ko so sestavljali v Genovi podkomisijo za varstvo narodnih manjšin, je prišlo zopet do nasprotja med sovietskimi delegatom Čičerinom in zastopnikom Rumunije in Japonske. Čičerin je namreč protestiral, da sedita v tej komisiji zastopnika Rumunije in Japonske, ki sta zasedli ruske pokrajine. Končno se je spor poravnal.

+ **Izveleček govora Lloyd Georgeja.** Na genovski konferenci je dejal angleški minister Lloyd George: Tu smo se zbrali vsi in stojimo na enakopravnem stališču. Semkaj nismo došli kot zmagovalci in premaganci, ne kot monarhisti in republikanci ali pristaši sovjetske misli, vse nas prešinja ena želja, da najdemo pot k obnovi Evrope. Da smo se vsi tukaj zbrali, ki smo prejeli povabilo canneske konference, je že dokaz, da smo vsi odobrili te pogoje. Konferenca ima namen začeti z obnovo in napredkom Evrope. Evropa je izčrpana. Zapad trpi na strašovitih brezdelnostih, a vzhod pa na lakoti in nalezljivih boleznih. Mi vsi trpimo. Mora se nekaj zgoditi, da ne pride do splošnega poloma. Zbrali smo se tukaj, da razpravljamo o valutnih, prometnih in trgovskih vprašanjih. Vse to je lepo in prav. Toda vsa naša prizadevanja bodo ostala brezuspešna, ako ni miru. Sicer imamo mir, toda le vojna je končana. Spori v Evropi so ostali in povsod opazamo jezo srditost, kar ruši medsebojno zaupanje. Najvažnejša naloga konference bi bila sedaj, medsebojne spore pomiriti in s tem vzpostaviti medsebojno zaupanje. Evropa potrebuje miru in dela. Uspeh konference se more meriti le po dejanskih učinkih, ki jih bo genovska gospodarska konferenca v tej smeri dosegla. Stremljenja posameznih držav se morajo zediniti v prospeh skupne blaginje in harmoničnega sporazuma. Ne smemo še nadalje verjeti, da pomenja blaginja enega, oškodovanje drugega. Ne bo lahka naloga, katero smo si stavili. Javno mnenje posameznih evropskih držav ni nič stalnega, nič okorelega. Nanj se more volivati, more se pa tudi izpreminjati, kakor pač uveljavljajo vodilni državniki posameznih držav svoj vpliv in svoje osebne nazore. K delu se mora vsekakor pritegniti tudi Amerika. Genova je mesto, odkoder je odplul Kolumb in odkril Ameriko. Da bi ne bil daleč dan, da pripomore Genova Ameriki odkriti Evropo.

+ **Evropa zopet drvi v vojno.** Oscar T. Crosby, bivši pomožni zakladniški tajnik v Wilsonovi administraciji, ki že nekaj časa potuje po Evropi in proučava razmere, se je izrazil pred kratkim v razgovoru, da bo njegov prvi svet Ameriki, ko se vrne domov: »Amerika, drži svoj smodnik na suhem in pripravi se na vojno.« — Crosby je dejal: »Moja opazovanja v Evropi so me prepričala, da vodilni faktorji Evrope delajo z vsemi silami za novo vojno. Ameriki je usojeno, da je že zdaj obsovana dežela. Amerika mora storiti vse, kar človeško more, da prepreči prihajajoči konflikt, to-

da računati mora z vso gofostjo, da bo njen trud zastoj. Zato se mora pripraviti za najhujše in razviti vse najnovejše mehanične in kemične iznajdbe za strašno moderno vojskovanje. Če bi ameriško ljudstvo videlo od blizu kakor vidim jaz, kaj se godi v Evropi, bi zahtevalo, da Združene države drže svoje prste proč od evropske godlje, ker drugače se bodo opekale.« — Crosby je rekel dalje, da je zavezniška reparacijska komisija največja ovira gospodarski in finančni obnovi Evrope. Ta komisija se bi morala odpraviti. Njeni zadnji zaključki so torpedirali nemško valuto in povzročili ameriškim in angleškim investorjem milijarde dolariev izgube. — O položaju v Nemčiji se je Crosby izrazil takole: »Tukajšnji finančni sistem je brezupno desorganiziran. Kadar govorim z nemškimi bankirji, se čudim njihovi ignoranci in absolutni nezmožnosti; najmanjše ideje nimajo, kaj je treba in se mora storiti in kam bredejo. Nemčija bo obtičala na kletkah. In kadar udari na skalovje, polegne za seboj dober del Evrope.« — Crosby je prepričan, da Nemčija bankrotira v enem letu.

Dnevne vesti.

Predsedstvo pokrajinske uprave za Slovenijo nam je poslalo sledeči dopis za objavo: Pokrajinska uprava oziroma bivša deželna vlada je potom političnih oblastev že parkrat pozvala ljudstvo, naj sedanjim razmeram odgovarjajoče zviša tudi zavarovalnino proti elementarnim nezgodam, zlasti proti požaru. — Uspeh teh pozivov je bil dosedaj le neznamen, ker se še vedno dogajajo slučaj, da znaša škoda, ki jo je posamezniku povzročil požar, več stotisoč kron, med tem ko je zavarovalnina primeroma le majhna. — Sredstva, ki jih je imela pokrajinska uprava na razpolago za podpore v elementarnih nezgodah, so bila že v prejšnjih letih primeroma majhna; v letošnjem letu so pa še manjša, ker je tozadevna postavka v proračunu za leto 1922. znatno reducirana. Pokrajinski upravi vsled tega tudi v nujnih slučajih ne bo mogoče, da bi prizadetim naklonila državno podporo, ali vsaj ne v večji izmeri. — Ker se bliža poletni čas, v katerem po navadi vsako leto izbruhne v Sloveniji več požarov, sem političnim in policijskim oblastvom naročil, naj znova pozovejo ljudstvo, da zviša zavarovalnino. — Da bo pa uspeh čim večji, mi je čast zaprositi uredništvo, da izvoli tudi ono v svojem cenj. listu s primernim člankom pojasniti ljudstvu potrebo zvišanja zavarovalnine. — (Nam se zdi nepotrebno pojasniti ljudstvu potrebo zvišanja zavarovalnine, ker je navedeni razglas predsedstva pokrajinske uprave že sam na sebi dovolj razumljiv. Pripominjamo le, da je krivda pokrajinske uprave, ker so znatno znižali omenjene postavke v proračunu za leto 1922. Zaradi nešteti požarov bi morali še zlasti zahtevati znatno vsoto na razpolago za reweže pogorele. — Opomba ured.).

Krojaškega mojstra iščem. Prejeli smo od zavednega socialista dopis, ki ga priložujemo. Ker dajem zaslužka najrajši tistim, ki inserirajo v »Napreju«, sem iskal — pa zastoj. Mali obrtniki so po drugod socialisti in se ne boje javno to povedati, pri nas pa so menda vsi tako slabi mojstri, da se boje za kapitalistične odjemalce. Če bi v inseratu vabili sodruge k sebi. Takega skaze pa zopet jaz ne maram, zato pojdem rajši h kakemu drugemu, čeprav ni organiziran. — Sicer pa

menda sploh noben mojster ni organiziran, se jim predobro godi...

Belgrajski proletarij pričakuje 1. maj z največjim strahom, kajti tega dne b ostalo brez strehe nad 1000 rodbin, ki so dosedaj stanovale v kočah, katere bodo 1. maja začeli rušiti, da postavijo na njihovo mesto nove. Ves lačen belgrajski proletarij, ki mu ni mogoče stanovati drugje kot v kletah in napol podrth bajtah, bodo na ta način brutalno vrgli na cesto. Če bi socialni minister v resnici nameraval sezidati tem revežem nova in udobnejša stanovanja, bi ga prav pristrčno pohvalili. Le žal, da bodo zidali na tistem mestu le banke, veletrgovine itd., proletarij pa bo izgubil, kot vedno, še to bore kar je imel.

Ljubljana.

V včerajšnji seji ljubljanskega občinskega sveta so sklenili udeležiti več predlogov, izmed katerih omenjamo najvažnejšega, namreč razširjenje cestne železnice v Šiško, Vič, Ježico, Št. Vid, Sv. Križ in D. M. v Polju, kar bi stalo mestno občino okoli 48.000.000 K.

Kako nastala nezadovoljstvo. Naši javnosti je dobro znano, da so pred časom v parlamentu razpravljali o apanaži razcesarju Karlu, ki mu od nas sploh ni pripadala, a še manj je spadala v parlamentarno debato. Vodilni krogi so hoteli to idejo izvesti, a so našli v javnosti hud odpor. To pa zato, ker imamo n. pr. mnogo vojnih pohablencev, za katere se nihče ne briga in ki umirajo gladu v taki državi, kakor je naša, kjer imajo kapitalisti take ogromne zaloge. To je nesramnost, za katero bi prav dobro rabila železna metla. Ker smo že pri vojnih invalidih in sirotah, navajam slučaj, ki je višjim gospodom prav dobro znan, ali se nočejo zanj pobrigati. Pri nas v Spodnji Šiški je vdova, vojna žrtev s štirimi otroci. Mož ji je po strašnem trpljenju za vojne umrl v norišnici. In veste, koliko dobiva ta vdova podpore? Zase in za štiri otroke celih — 24 K na mesec... S to »podporo« je ena cela družina obsojena na smrt. To je tak škandal, da se poštenemu človeku mrači pred očmi. Takega gospodarstva mora biti enkrat konec. Slučaj vplje do Boga in ne bi smeli tako postopati, če sploh veriamete vanj. Oblasti, zganite se in rešite te reveže smrti, dokler je še čas! In ne čakajte, da bi se vse to nad vami maščevalo! — **Opazovalec iz Šiške.**

Razpis služb pri mestnem poklicnem gasilstvu. Ker je občinski svet sklenil osnovati v Ljubljani oddelek poklicnega gasilstva, razpisuje mestni magistrat za sedaj tri službena mesta, in sicer: gasilskega vaditelja, mehanika-profesionista in pomožnega mehanika - neprofesionista, ki morata biti obenem šoferja. Pogoji za te službe so razvidni iz razglasa, ki je afigiran na mestnem magistratu in na »Mestnem domu«. Prošnje je treba vložiti pri mestnem magistratu do konca tega meseca.

Policijsko ravnatelstvo v Ljubljani nam sporoča: V smislu § 2. zakona z dne 18. februarja 1922, »Uradni List« št. 30 odreja policijsko ravnatelstvo v Ljubljani, da mora vsaka civilna oseba ljubljanskega policijskega okoliša, brez ozira ali ima orožni list ali ne, prijaviti policijskemu ravnatelstvu v Ljubljani do 1. maja 1922 vse svoje ali njemu shranjeno civilno ali vojaško orožje. Za prijave je porabiti prijavnice, ki jih je dalo tiskati policijsko ravnatelstvo in katere se dobe po vseh policijskih stražnicah in na policijskem ravnatelstvu v Ljubljani po 25

par. komad. Dobro čitljive in točno izpolnjene prijavnice je oddati na policijskem ravateljstvu v Ljubljani. II. nadstropje, soba št. 12. Kdor ne bi pravilno prijavil svoje orožje, zapade po členu 11. omenjenega zakona kazni do 3 mesecev zapora oziroma 4500 Din. globe. — Prijave orožja so podvržene po t. p. kolektivni 2 Din. Kolek je prilepiti na prazni strani prijavnice.

Za stavkujoče kovinarje v Celju je darovala kraj. org. v Gorjah 47.50 Din., predilničarji v Trzinu 93.50 Din., skupaj 141 Din.

Ruska zbirka. Za gladojoče ruske trpine je daroval odsek prog. sekc. Slovenjgradec po prog. mojstru Horvatu 72 dinarjev. Skupna vsota do sedaj prejetih darov znaša 4457.10 Din.

Tretje javno predavanje Zvonimirja Bernota, glavnega urednika »Napreja«: »Ali posvečuje dober namen slaba sredstva?« Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi na daljši govor, vendar ne nad 10 minut. — Petek, 14. aprila 1922. Velika dvorana »Mestnega doma« v Ljubljani. Začetek točno ob 20., konec najpozneje ob 22. — Sedeži v I. vrsti po 5 Din., v II.—VI. vrsti po 2 Din., v VII. do X. vrsti po 1 Din. Stojišče 50 par.

NEKAJ ZA »DELAJSKE NOVICE«.

V zadnjem času čitamo od tedna do tedna, kako lepo da se razvija nekdanja komunistična in sedaj nezavisna rudarska organizacija v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju, katero vodi v Trbovljah znani Jesih, v Hrastniku Bedenik, v Zagorju pa se prepirata za vodstvo znani finančnik Martin Repovž in pa nekdanji komunistični narodni poslanec Mlakar, kdo bo v Zagorju zmagal kot voditelj. Največ o tem uspehu vedo povedati seveda samo »Delavske Novice«. »Naprej« je že pred ustanovitvijo te organizacije prinesel članek, da bo ta nezavisna organizacija slepilo rudarjem, sicer brez politične barve, da pa bo v resnici le pod Žerjavovim vodstvom, katerega eksponent je odvetnik dr. Dimnik. Da je imel takrat »Naprej« prav, dokazuje sledeči dogodljaj.

V nedeljo, dne 9. t. m. je došel pokrajinski namestnik g. Hribar v Trbovlje. Vsled tega so pohiteli v Trbovlje vsi glavni nekdanji komunistični voditelji iz Zagorja in Hrastnika, da skupno pozdravijo g. kraljevega namestnika Hribarja. Okolu 16 teh pristnih komunistov se je povabilo na pojedino, ki so se jo tudi udeležili. Jesih in Pristav sta kot zastopnika nezavisne organizacije pozdravila namestnika, in sicer prvi na kolodvoru, drugi pa v Trbovljah.

Najlepše pa je bilo to, da so ti gospodje nekdanji komunisti, kakor poroča »Slovenski Narod«, vrgli ime rudarska strokovna organizacija v koš in se od nedelje naprej imenujejo »samostojna Unija v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju itd.« Mi čestitamo tem gospodom nekdanjim komunistom, da tako napredujejo. Pred dvema letoma so razbili strokovne organizacije radi Antona Kristana, češ, da se družijo z demokrati. Če pa presojamo sedaj njihovo druženje in govorance na banketih, kakoršno je imel znani gospod vodja nezavisnih rudarjev Jesih, nekdanji komunist, ni njegovo poniževalno hlinjenje kapitalističnim demokratičnim krogom, ki razmeroma več škoduje, kot je škodovalo nekdanje Kristanovo prijateljstvo z demokrati, nič manjše od hlinjenja Antona Kristana, o katerem nočemo nič več kaj

slišati. Radovedni smo, kaj porečejo »Delavske Novice« tem svojim prisrčnim prijateljem, katere zadnje čase povzdigujejo za njihovo agitatorično delo do neba. Mi bi priporočali gospodom pri »Novicah«, da prinesejo poročilo o tej novi taktiki njihovih pristašev, ki nai bo uvodnik zmagonosne komunistične ideje, ki tako orjaško napreduje.

Iz stranke.

Za govornika za 1. maj so se oglašili dozdej sledeči kraji: Trzin, Jesenice, Ljubljana, Mežica, Prevalje, Ptuj, Trbovlje, Zagorje, Hrastnik in Slov. Bistrica. Za dne 30. aprila pa: Mislinje, Ponikva, Poljčane in Sevnica.

Obračunavanje. Nekateri organizacije še zmeraj ne znajo obračunavati. Nekaj jih je celo takih, ki zato niti obračunale niso, marveč čakajo na nove tiskovine. Sodrugi! To ni prav. Koliko znašajo prispevki za posamezne člane, to je razvidno iz razpredelnice, ki je bila obenem z organizacijskim pravilnikom objavljena v prvih letošnjih številkah »Ljudskega Glasu« (t. j. v četrtkovih številkah »Napreja«) in ki jo ima tudi vsak zaveden član v »Žepnem koledariju« na strani 58. in 59. V teh težkih časih bi ne bilo prav, če bi stare pristopne izjave zavrgli samo zato, ker je na njih natisnjena tudi stara, že ne več veljavna razpredelnica. To razpredelnico prečrtajte in se ravnajte po novi, pa je. Papir in tisk sta draga, saj bodo te tiskovine itak prekmalu pošle.

Kako se članski prispevki razdele, je v §§ 16., 17. in 18. organizacijskega pravilnika. Pristopnina 1 Din. gre cela pokrajinskemu tajništvu. Od vsakega me sečnega prispevka gre 50 par. glavnemu odboru, brez razlike torej, koliko kdo plača, ali 1 Din., ali 2, ali 10 ali 100 Din., kar pa ostane, se razdeli na dva dela: 70% dobi pokrajinsko tajništvo, 30% pa ostane odboru krajevne organizacije. Od člana, ki plača 1 Din., dobi torej Glavni odbor 50 par., pokrajinsko tajništvo 35 par., krajevni odbor pa 15 par. Od člana, ki plača 5 Din., pa dobi Glavni odbor zopet 50 par., pokrajinsko tajništvo 3.15 Din., krajevni odbor pa 1.35 Din. itd. Če ima organizacija 50 članov, mora poslati za Glavni odbor 25 Din., za pokrajinsko tajništvo pa 70% od ostanka vseh mesečnih prispevkov. Recimo, da je teh 50 članov plačalo vsega skupaj (brez pristopnine) 115 Din., ostanek je torej 90 Din., dobi pokrajinsko tajništvo 63 Din. (s temi vred je treba poslati tudi vso pristopnino in znesek 25 Din. za Glavni odbor), v blagajni krajevne organizacije pa ostane 27 Din. Za »Ljudski Glas« je treba poslati še posebej po 1.50 Din. za vsakega člana. Ti računji niso tako težki!

Organizacije naj nam naznanijo vedno vse izpremembe v odborih, da pošljemo za nove odbornike tudi nove izkaznice. Izkaznice starih odbornikov nam morajo pa organizacije vrniti.

Shodi. V ponedeljek dne 17. aprila se bo vršil shod ob pol 9. v Šmartnem ob Paki in ob 14. v Šmartnem ob Dreti. Poročal bo sohr. Koren iz Celja.

Strankin znak velja 5 Din. komad. Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči pri našem tajništvu.

»Socializem in vera« bo kmalu dotiskana. Knjiga bo precej obsežna in v lepi opremi, na drobnem papirju. Veljala bo 8 do 10 dinarjev. Kdor jo naroči takoj in pošlje 8 dinarjev, dobi knjigo lično in brezplačno vezano. Naročila sprejema: Po-

krajinsko tajništvo SSJ. in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Iz Brežic. Dne 23. t. m., to je belo nedeljo ob 10. dopoldne sklicuje tukajšnja podružnica K. D. Z. javni ljudski shod v gostilni g. Grobovska v Brežicah. Poročevalec narodni poslanec Filip Kisovar. Dnevni red: Agrarna reforma in njene volitve.

Zg. Polskava. Pri nas se je vršil dobro obiskan shod K. D. Z. Poročala sta sohr. Čebular iz Celja o političnem položaju in sohr. Bahun iz Maribora o delu agrarne reforme. Zborovalci so z zanimanjem poslušali in pritrjevali obema govornikom. Tudi naše delavstvo je začelo razmišljati, in bodoče volitve v Agrarne odbore bodo pokazale, da je odklenalo ljudem, ki delujejo proti delavnemu ljudstvu. Naši nasprotniki se bojujejo na vsej črti proti nam, toda tudi ta boj bomo pogumno prenesli, kajti zavedna masa organiziranega delavstva se ne boji nikogar. Sodrugi le tako dalje po tej poti in zmaga bo naša!

Dopisi.

Ježica pri Ljubljani. 8. aprila smo pokopali, starejšega sinčka sodruga Čibeja. Tem potom mu izrekamo, člani K. D. Z. najiskrenejše sožaljenje. Bodi mu zemljica lahka!

Trbovlje. Pozivam dopisnika »Novoga časa«, da pride s polnim imenom na dan, ter pove kar naravnost, kaj mu ni všeč in naj ne zavija svojih pobožnih oči. Povem mu, da se poštene kritike ne bojim, ker jo smatram za potrebno. Ljubim odkritosrčnost in poštenje, a kakor ljubim zadnji, tako sovražim laž in zavijanje. Zato na dan z barvo »Novoga časa«! Moje geslo je: »Ne huduj se nad hudim s hudim« zato me dopis ne razburja. Če pa dopisnik po kom žaluje, Bog mu pomagaj! — Jak. Klenovšek.

O trboveljskih klerikalcih. Ste li čitali »Novi čas« z dne 8. aprila? Trboveljski klerikalci žalujejo za prejšnjim gerentom Mrcinom. (Suštercijancem). Radi bi, da bi občina vzdrževala vse njih institucije. Na občinske stroške naj bi se stanovanja kaplanom pleskala, vzdrževala njihova tercijska društva itd. Takih in enakih društev je pri nas vse polno. Če bi hoteli privoljevati, kadar in kolikor kdo zahteva, bi bila prva skrb občine, da si nabavi stiskalnice za bankovce.

II. Umetniški večer v Trbovljah 9. t. m. v »Delavskem domu« je potekel s približno istim moralnim uspehom kakor prvi. Sodrugi Podbevšek je govoril o umetnosti v socialistični družbi, sodružica Ravnikarjeva je recitirala svoje najnovejšo črtice, sodrug Cerkenik je nastopil z izvelečkom iz svojega romana »Greh patra gvardijana«, sodrug Seliškar pa s svojimi najnovejšimi pesnitvami. Spored je bil zelo pester in srečno izbran. Poslušalci so z velikim zanimanjem sledili recitacijam. Prireditelji so obljubili, da jih bodo obiskali ob prvi priliki.

Zabukovca pri Grižah. V 81. številki dne 8. aprila se repenči v »Novem času« poročevalec klerikalne stranke U. Jakob, kateri je povdarjal v svojem gorečem govoru, nekje tam v župni hiši za veliko nočne listke, da izreka Delavski zbornici nazaupanje, ker obstoja večinoma iz samih socialistov. In, da kod taka nemo re narediti nič koristnega za delavce. Jaz pa vprašam tega človeka, ali je blazen ali pa tako hudoben, da trdi kaj takega o socialističnih zastopnikih? Ali se je pa še le danes prebudil iz mirnega jabečevega spanja? Ni li bila edino sociali-

stična stranka prva, ki se je spomnila proletariata ob koncu svetovne vojne, ter začela voditi delavce od zmage do zmage proti buržoaznim podjetnikom? In to v tistem času, ko so nas hodile druge stranke posebno klerikalna samo tolažiti in pogovarjati češ, da brez kapitalistov ne moremo obstajati, da moramo svoje predpostavljene spoštovati ter da bode že Bog dal bolje! Čujte ljudje! Jaz sem opazil, da Bog ni nič dal, še dežja nam ni privoščil zadnje leto, tako, da tisoči umirajo vsled suše. Kar smo pa imeli delavci v Zabukovci se še gotovo spominjate, kajti cela Slovenija nas je zavidala. In to je storila le močna socialistična organizacija. Vi ste pa to ruvali, ruvali, tako dolgo, da sta jo omajali. Na sestanku 2. aprila je naš dobri agitator pozival poslušalce, naj vsak saj dva nova člana pridobi. Kajti kadar jih bode enkrat 50, bodo stavili nove zahteve popolnoma po svoje. Tako je prav in mi vam želimo mnogo uspeha. Pokažite se enkrat, da kaj znate, in ne obljublajte samo in ne blatite drugih! Če ne bode šlo gladko, bomo pa še mi plačali za kakšno sv. mašo, da bode boljši blagoslov. Kar se pa tiče zapuščanja občinskih sej od strani vaših vrlih odbornikov zaradi župana, je pa stvar čisto druga. Župan je res prepričan socialist, ter si je kot takšen pridobil dokaj izkušenj pri svojem delovanju v Nemčiji, Ameriki itd. Zato pa ga sedaj omenjeni magnati zavidajo, ker se jim upa v obraz povedati marsikateri greh, katerega so g. odborniki z župnikom na čelu zakrivali. Sedaj pa če kaj čujemo o svoji preteklosti in občinskem gospodarstvu, jih začne tako vest peči, da sploh nimajo obstanka. Posebno g. č. župnik ne more strpeti tega in če on zapusti sejo in migne z mezinem, gre za njim cela sedmorica njegovih učencev. Povemo vam pa, da mi delavci smo na našega župana zelo ponosni, kajti on se zaveda, kdo ga je izvolil in postavil na županski stolec. Zato mu pa kličemo živijo naš župan! In s prstom kažemo na one izdajice, ki so se dale voliti na kandidatni listi socialistične stranke, potem pa so lepo drugo barvo pokazali. Proletariat zapomni si jih! — Zaveden delavec.

Povečanje predilnice in tkalnice v Tržiču.

Po večletni stagnaciji v bombaževi industriji, ki jo je povzročil ukinjeni prekomorski promet in s tem onemogočena nabava surovin, sledila je po vojni ugodna konjunktura, ki obeta vsaj tekstilni industriji zlasti v naši državi izredno uspešni razvoj. Naraščajoči konzum zahteva znatno razširjenje obstoječih obratov.

V pravem uvidevanju sedanjih razmer odločila se je tudi tvrdka Glanzmann & Gassner v Tržiču, da poveča svojo tovarno. Že letos zgradi se novo poslopje za požlahtnjevanje tekstilnih izdelkov in poveča se obenem obstoječa predilnica; ravnotako se preuredi in modernizira obstoječa vodna naprava v tovarni. Velike s shedovimi strehami opremljene delavne dvorane so v pretežnem delu konstruirane iz železobetona; predmetna dela poverila so se specialni tvrdki »Slograd« v Ljubljani.

Povečanje obrata bode zahtevalo povečanje števila delavcev in uradnikov, za kojih nastanitev bode preskrbljeno z novo kolonijo uradniških in delavskih hiš, dekliškega doma itd., katere stavbe so bile oddane gospodu stavbeniku Viljem Treco v Ljubljani.

= Pristojbine na vozila. Ker se to zadevne določbe napačno razlagajo, ponavljamo, da predvideva dotična tarifna postavka dve vrsti pristojbin, in sicer: A. Takso za prijavo avtomobilov, fajakarskih voz, voz na vzmeteh in bicikle in B. letno takso za osebno uporabo avtomobilov in fajakarskih voz. — I. Vsake pristojbine prosti so: a) vsi vozovi, ki niso na vzmeteh, izvemši vozila pod IV., 1.; b) vozovi na vzmeteh (koleslji, za pravilivčki itd.) in navadni dvokolesni vozovi (na vzmeteh za konjsko vprego), če jih uporabljajo lastniki kjerkoli redno tudi za prevažanje lastnih poljskih pridelkov; c) vozila pod b), ki so popolnoma nerabljiva; d) vozila, ki služijo izključno pri gašenju požara. — II. Prijavna pristojbina se plačuje za vsa vozila, ki niso po I. takse prosta, torej tudi za takozvane koleslje, zapravljivčke i. sl. kolikor niso pod I. b) takse prosti. — III. Letne pristojbine se plačuje med drugim za vozila podjetnikov, ki pogodbeno prevažajo pošto in poštne potnike. — IV. Pristojbine po 2 Din. za prijavo in pristojbine po 5 Din. za dovolilo se plačuje za vozila na vzmeteh, ki se uporabljajo tudi izključno za prevažanje lastnih poljskih pridelkov in ostala vozila, ki niso navedena v tarifni postavki 100 samo tedaj, če se morajo po policijskih predpisih prijavljati in se mora dobiti posebno dovolilo za obratovanje ali uporabo in če ni v področju poedinih oblastev predvidena večja pristojbina. Kjer dosedaj v Sloveniji ni takih policijskih predpisov **odpadeta obe taksi popolnoma.** Z ozirom na to je delegacija ministrstva financ odredila: 1. Vsa vozila, ki po teh pojasnilih niso vsake takse prosta, in še niso bila dosedaj prijavljena, ker so se smatrala po dosedanjih navodilih za takse prosta, se morajo prijaviti najkasneje do 20. aprila 1922 ob plačilu prijavnih takse. — 2. Do ravno tega roka se mora plačati prijavna pristojbina za vsa vozila, ki so bila prijavljena, a se je plačilo prijave takse odložilo radi dvomov o takсни obveznosti do nadaljne odredbe. 3. Do ravnatega roka se mora v primerih 1. in 2. plačati tudi letna pristojbina. 4. Če kaka stranka vzlic tem pojasnilom neopravičeno ugovarja takсни obveznosti, jo opozarjamo, da tak ugovor nima odločilne moči, pač

pa ima stranka pravico, prositi za povračilo po njenem mnenju neutemeljeno pobrano takso takse po čl. 133. taksnega in pristojbinskega pravilnika. — Občinstvo in občinski uradi se v ostalem opozarjajo na razglas finančne delegacije št. B II. 5/71 iz 1922, ki izide v najkrajšem času v »Uradnem Listu«.

= **Valuta.** (Zagreb, 11. aprila). Ameriški dolar 304 K, čehoslovaška krona 6.08 K, napoleon 950 K, angleški funt 1380 K, nemška marka 1.14 K, italijanska lira 16.70 K.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega masa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptič. in čistečega osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kot krepko blago delujoče in **vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje** hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoči nego Francosko žganje in najbolje sredstvo te vrste. Tisoče priznanja! Z zamaškom in poštnino za vsakoga: 3 dvojne ali 1 specialna steklenica 48 K

Za prodajalce:

12 dvoj., ali 4 spec. steklenice 168 K
24 „ „ 8 „ „ 280 K
36 „ „ 12 „ „ 394 K

POŠTINE PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obliž za kurja očesa 5 K in 7-50 K; Elsa mentolni klinčič 12 K; Elsa posipalni prašek 11 K; Pravo Elsa ribje olje 85 K; Elsa voda za usta 36 K; Elsa kolonska voda 41 K; Elsa šamanski 41 K; Glycerin 6 K in 30 K; Lysol, Lysoform 30 K; Kineski čaj 3 K; Elsa mrčesni prašek 15 K; Strup za podgane in miši po 8 K in 12 K.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA
donja Elsatrg št. 252 Hrvaško.

Jugoslovansko novinarsko udruženje, sekcija Ljubljana, naznanja tužno vest, da je nocoj ob četrtna 11. uro umrl njen podpredsednik in član centralnega odbora JNU, gospod

Vitomir Fedor Jelenc

urednik „JUTRA“.

Blagemu tovarišu in marljivemu ter zaslužnemu članu odbora ohranimo trajen in hvaležen spomin.

Pogreb nepozabnega tovariša bo v sredo, 12. aprila, ob 1/2 5. uri popoldne.

V Ljubljani, dne 10. aprila 1922.

Za Jugoslovansko novinarsko udruženje:

Fr. Smodej,

t. č. predsednik JNU, sekcija Ljubljana.

Zadružna banka v Ljubljani

Telefon 367.

Aleksandrova cesta 5.

Brzjavke: Zadrubanka.

Najugodnejše obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Eskompt in inkaso menic, nakaznic, kuponov i. dr.

Vsakovrstni krediti in predujmi.

Nakazila in akreditivi na tu- in inozemska tržišča.

Nakup in prodaja deviz, valut in vrednostnih papirjev.

Vsa druga bančna opravila se izvršujejo najtočneje.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarnen.

Dürkopp, Styria, Waffennrad.

Začasno znižane cene!

Velika zaloga! Cenik zastoj!

Trgovina z pohištvo

Karl Preis, Maribor,

Stolni trg (Domplatz)

Najboljša in najcenejša pri-
ložnost za nakup

= pohištva

za delavce in železničarje.

Solidna postrežba! Nizke cene!

Perilo je pri sedanji draginji nenadomestljivo. Ali vporabljaš pri pranju tako milo, katero mu ne škoduje in ga ne razjeda? Ali vporabljaš „gazela“ milo?

Modna trgovina

A. ŠINKOVIC NASL. K. SOSS

Ljubljana, Mestni trg 19

priporoča:

Perilo za dame, gospode, otroke.

Pletenine, rokavice, nogavice.

Bluze, sp. krila, predpasniki.

Svila, modni nakit. GALANTERIJA.

□ □ □ □

!! ZNATNO ZNIŽANE CENE !!

V trgovini

O. Bernatović

Ljubljana, Mestni trg 5

se dobe še po jako niski ceni:

Moške obleke	od 160 din. naprej
Raglani	od 250 din. naprej
Moške hlače	od 80 din. naprej
Damski plašči	od 150 din. naprej
Damski kostumi	od 180 din. naprej
Damske modne obleke	od 200 din. naprej
Damska krila	od 60 din. naprej
Damske bluze	od 30 din. naprej

Spomladne novosti vedno v zalogi.

Potrebščine

za telovadna društva

za člane, članice in naraščaj,
kakor tudi sukno za kraj pri-
poroča tvrdka

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg.

Ure budilke, ni-
halke, verižice,

zlatino, srebrnino, očale
in poročne prstane

kupite najbolje pri

A. Lečnik,

urar in zlatar,

Celje, Glavni trg št. 4.

Popravila dobra in točna.

Zlomljeno zlato in srebro pla-
čujem po najvišji ceni.

JADRANSKA BANKA - BEOGRAD

Delniška glavnica: Din. 30,000.000.

Rezerve: Din. 15,000.000.

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb.

Naslov za brzjavke: JADRANSKA.

Afilirani zavod:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortland Street.

New York City.

OBRTNA NAZNANILA.

Prva produkt. zadruga krojačev

Maribor, Ruška cesta 5
priporoča obleke za moške in
ženske po zmernih cenah in
dobre kakovosti.

... **Prva mariborska** ...

delavska pekarna v Mariboru,

Tržaška cesta št. 38, tel. 324,
priporoča
dober kruh in žemlje.

Gostilna
LJUDSKI DOM

Maribor

Ruska cesta št. 7

priporoča

izbornu kuhinjo in pijačo.

... **N. BRUNO MILJANIČ** ...

tovarna kandičar in slaščičarna
najnižje cene in vsak čas sveže blago.
Maribor, Tkalska ulica 4.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja
iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava

Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

Dva čevljarska
POMOČNIKA

izurjena v izdelovanju zelo
finega luksuznega dela, sprej-
mem takoj. Plača po novi tarifi.
M. Peternel, čevljarski mojster,
Spod. Šiška, Celovška cesta 89.

Važno za tovarne in trgovce pohištva!

Novo ustanovljena

Tovarna ogledal in brusilnica stekla

Ing. Kopista-Dubski i Krstić

Desatičina ulica 39.

Osijek I.

Desatičina ulica 39.

Telefon int. 403.

Proizvaja prvovrstna ogledala vsake oblike, velikosti in jakosti.
Brusi steklo. Popravlja ogledala. Proizvaja ustakljivanje v vse
kovine. Veliko skladišče ogledal enostavne jakosti.

Najcenejše dnevne cene.

Postrežba brza in točna.

Zahtevajte ponudbe.

Tovarna
JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Šelenburgova ul. 3.

Barva vsakovrstno - -
----- blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zape-
stnice in srajce.

Podružnice:

Maribor
Gospodarska ul. 38

Novomesto
Glavni trg

Kočevje
št. 39.

Ne pozabite, da je pri
vinu, čaju in kavi najboljši

KEKS

K. Vidic, Jesenice, Gorenjsko

Za nakup
manufakturnega blaga

se priporoča obče znana

tvrdka R. Miklauc, Ljubljana,
Lingerjeva ulica, Mestni trg, Pred Škofijo.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO - LJUBLJANA.

Poštni predal št. 13. — Poštni ček. rač. št. 10.532. — Telefon inter. št. 178. — Brzojavni naslov „Kodes Ljubljana“.

HRANILNI ODDELEK

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge
do dne dviga po **4 1/2 %**, večje vloge proti polletni od-
povedi po **5 %**. Hranilne vloge sprejema osebno ali po položnicah centrala v Ljubljani ali pa
podružnice: 6 v Ljubljani, dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Koroška
Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kranjska Gora, Radeče, Celje, Store, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko,
Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mezica, Crna I., Crna II.

Sodrugi, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes

nad 3 milijone kron.

Pristopnina K 10.—.

Član društva postane lahko vsak!

Delež K 200.—.

Pristopati se zamore v vseh gori imenovanih podružnicah.